

Ex-redacteur G&H wordt hoogleraar: Ronald van Balen

CEES LABAN
CEES.LABAN@GMAIL.COM
SIMON TROELSTRA
S.R.TROELSTRA@VU.NL

Op 6 februari dit jaar hield Ronald van Balen zijn oratie: *'Bewogen Verleden'* in de aula van de Vrije Universiteit Amsterdam. In september 2013 werd Ronald benoemd tot Bijzonder Hoogleraar Kwartairgeologie van Nederland, een leerstoel die is ingesteld door het *'Stichting Lorentz van Ierson Fonds TNO'* (LIFT). In zijn oratie, de rede bij de aanvaarding van zijn functie als hoogleraar, benadrukte Ronald het belang van de kennis van de jongste periode van de geologische geschiedenis, het Kwartair, waarin onder meer snelle en hevige klimaatsveranderingen plaats hebben gevonden met sterke schommelingen in de stand van de zeespiegel en snelle variaties in het planten- en dierenleven.

Nederland is een deel van het overwegend dalende Noordzeebekken waarin de erosieproducten, die door rivieren, zoals Rijn en Maas en de oerrivier Eridanos zijn aangevoerd, zich hebben opgestapeld. Daarom biedt het Nederlandse landschap een unieke gelegenheid om, met in ons land opgeleide geologen, Kwartairgeologie te bedrijven

In het bijzonder in Zuid-Nederland wordt het Kwartair gekarakteriseerd door bewegingen in de ondergrond, langs breuken. Bij het aardkundig monument te Uden is dit zichtbaar in het landschap als een steile breukwand. Aanvullend veldwerk was noodzakelijk. Ronald en zijn collega's hebben verschillende keren een sleuf laten graven. Vijftien jaar geleden werd een sleuf over de Geleenbreuk gegraven en in november 2014 over de Peelrandbreuk bij Bakel. Verder werden, onder andere in Brabant, meer toevallig blootgelegde profielen bestudeerd – bijvoorbeeld bij de aanleg van gasleidingen – en werden in het IJsseldal de morfologie en de sedimenten geanalyseerd.

Aangetoond werd dat de bewegingen van stukken aardkorst langs de breuken in het Kwartair een coherent beeld vertonen en invloed hebben gehad op zowel het landschap, als op de waterhuishouding van Nederland.

Tijdens zijn oratie pleitte Van Balen voor het steken van energie in het populariseren van het vakgebied

AFBEELDING | Ronald van Balen geeft uitleg over de sandr-afzettingen in de groeve Schlangen nabij Werpeloh (D), mei 2008.
Foto: Maarten Prins, FALW, VU.

Aardwetenschappen. Ronald is van 2002 tot 2011 redacteur geweest van *Grondboor & Hamer* en heeft in die tijd, maar ook daarna, als auteur veel bijdragen geleverd. In een van zijn laatste beelden bij zijn oratie liet hij een nummer van *Grondboor & Hamer* en van het *Netherlands Journal of Geosciences* (waarvan hij hoofdredacteur is) zien en benadrukte hij dat kennis van de ondergrond een noodzaak is voor iedereen die wil bouwen, grondstoffen wil winnen of afval wil opslaan. Helaas realiseren zich dit maar weinigen. Hier ligt ligt een duidelijke taak voor de aardwetenschappelijke gemeenschap!

